

Torup Ting 2022: beretning

Lokaldemokratiet lever og udvikler sig i Torup. Levende, informative og velbesøgte borgermøder viser den brede interesse for et demokrati, som trives nedefra. Dette engagement er vigtigt for at alle bliver hørt og ser sig selv som aktive deltagere i lokalsamfundet. Demokrati er ikke klaret ved at sætte et kryds hvert 4. år: det skal leves hver dag. Det gør vi i Torup. Torup Ting dækker det centrale Halsnæs, dvs det gamle postnummer 3380 Dyssekilde fra hav til fjord.

Det har været endnu en aktiv periode for Torup Ting:

- Generalforsamling 29. MAR 2022, borgermøder med Folkekøkken: APRIL 2022, Frilandsby; MAJ 2022, NÆRpleje; AUG 2022, Lokale fonde; SEP 2022, Grundvand; NOV 2022, Grusgrave. En Nytårshilsen fra Torup Ting blev bragt i Halsnæs Avis, DEC 2022; se [Halsnæs Avis - Uge 01 \(e-pages.pub\)](#), s 14
- Løbende kontakter til og møder med borgmester, kommunale udvalg & den kommunale forvaltning
- Deltagelse i forsknings- og udviklingsprojekter, både nationalt ([DELTA - projekt \(kulturhusene.dk\)](#) og Varme Zoner ([Torup — Varme Zoner](#)) – og internationalt ([Torup – Smart Rural Areas \(smarrural21.eu\)](#))
- Det fortsatte arbejde i Torupfonden og planlægningen af og støtten til Hvideland
- Aktive Småting: Torup Deleværksted/Repair Cafe, Stier & Veje, Torup DOKby (på standby), Torup Tingsted, Torup Kalender/Velkommen til Torup, QR-koder, Torup Klatrevæg, Torup Grejbank & Landsbypedel.

Bestyrelsen arbejder løbende - på baggrund af drøftelserne ved borgermøderne – med aktuelle forhold af betydning for Torup og omegn. To større sager af betydning for lokalområdet har behov for løbende lokale opmærksomhed:

- Lokaltoget/Movia & togdriften på Dyssekilde Station: tidligere har koordinerede protester nedskæringsplaner ift Movia/ Hovedstadsregionen, Folketingets Trafikudvalg og til Halsnæs Kommune(s) repræsentant i Movia – resulteret i at planlagte forringelser er blevet taget af bordet

- Hovedstadsregionens fortsatte planer om at udlægge arealer til grusgravning i lokalområdet: det afstedkom koordinerede protester og høringsvar – med det resultat at grusgravningen i lokalområdet delvist blev taget af bordet.

Torup Tings bestyrelse har løbende haft møder med borgmestre & den kommunale forvaltning, især om veje/stier/trafik og om Torup Tings forslag til en egentlig samarbejdsaftale med Halsnæs Kommune. Torup Tings fokus på en lokal/decentral hjemme(syge)pleje, NÆRpleje, var temaet for Torups ansøgning om at blive Frilandsby. Torup blev udvalgt som potentiel deltager i Frilandsbyordningen – et politisk prestigeprojekt - men måtte takke nej pga markant uvilje fra Halsnæs Kommune. Torup Ting er fra 2022 repræsenteret i Halsnæs Kommunes Grønt Råd – og har spillet en aktiv rolle ifm VILDnæs, dvs Halsnæs Kommunes deltagelse i Miljøministeriets biodiversitets-kampagne.

Landdistriktsforskning og -udvikling

Torup Ting deltager i en række danske landdistrikts-projekter. Det levende Torup var fx temaet for KBHs Universitets undersøgelse 'Hvad skaber rurale succeser?' (2019) om Torup som et attraktivt tilflytterområde, se

[https://ign.ku.dk/forskning/geografi/publikationsliste/publikationsliste/?pure=da%2Fpublications%2Fhvad-skaber-rurale-succeser-og-hvor-langt-raekker-brandet\(c4302d0c-b686-45e1-b398-40770b6b8cf9\).html](https://ign.ku.dk/forskning/geografi/publikationsliste/publikationsliste/?pure=da%2Fpublications%2Fhvad-skaber-rurale-succeser-og-hvor-langt-raekker-brandet(c4302d0c-b686-45e1-b398-40770b6b8cf9).html)

Et tilsvarende forskningsprojekt om de sjældne landdistriktsområder med tilflytning (Klitmøller, Svaneke og Torup) fremhævede igen det særegne ved Torups mange og sammensatte attraktionsværdier. I denne rapport (2020) med mange grafer siges det gang på gang at Torup har X-factor, se ([Torup — Varme Zoner](#)) og [Varme Zoner i Danmark | torupting](#). Det samme gælder rapporten 'Grønne fællesskaber' (2021), se [Grønne Fællesskaber_11062021.pdf \(b-a-r-k.dk\)](#) som fremhæver flg læringer fra Torup:

- Et vedholdende og helhedsorienteret fokus på bæredygtighed som både miljømæssig, økonomisk, social og kulturel sikrer bæredygtigheden over tid
- Det grønne initiativ har en afsmittende effekt på den politiske stemning i byrådet
- Ekstern finansiering via fonde har været afgørende for Torups mange grønne projekter
- Torups grønne brand og identitet giver stolthed i kommunen og en bølge af nye projekter.

Ud over Torup

Torup er løbende genstand for opmærksomhed. EU-projektet Smart Rural 21, hvor Torup er den danske repræsentant, afstedkom internationalt studiebesøg i Torup i MAR 2022 og besøg af en estisk delegation i OKT 2022. Formanden har i perioden holdt landdistrikts-oplæg flere steder i Danmark og i udlandet, bla i Gdansk/Polen og Halland/Sverige (se ([Torup – Smart Rural Areas \(smartrural21.eu\)](https://smartrural21.eu)), inkl 6 Torup-videoer på engelsk. Webinaret Grønne Fællesskaber blev afholdt på Hvideland, se [Grønne fællesskaber som Udviklingsstrategi \(b-a-r-k.dk\)](https://b-a-r-k.dk). Formanden holdt oplæg ved European Startup Village Forum i NOV 2021, se <https://www.hashcut.com/v/xxCZopA> om små-virksomheder på landet med eksempler fra Torup, og formanden var en af hovedtalerne ved ELARD/LEADER 30 Years Celebration, DEC 2021, se <https://youtu.be/W7yd7VKzXEE> med en tilsvarende tematik. Formanden har via sin plads i Realdanias Underværker-jury også her brugt Torup som udgangspunkt, se [Mød juryen \(undervaerker.dk\)](https://undervaerker.dk). Torup indeholder en rigdom af gode eksempler på liv på landet – og Torup Ting er ambassadør ikke blot for Torup, men for hele Halsnæs og Udkantsdanmark.

Torup Ting rækker således langt ud over lokalområdet, hvilket også blev klart ifm til hæderen som Årets Landsby, SEP 2019 - pba ansøgning fra Torup Ting. Det afstedkom en festlig fejring, en præmie og en sand mediestorm med indslag i DR1, TV Avisen, TV2, TV2 News, TV Lorry, Nordsjællands TV, Radioavisen, DR P1 og Radio 4 – og satte dermed Torup og Halsnæs på det mediemæssige og landdistrikts-politiske landkort. Denne effekt har varet ved ind i 2022.

Småting

Småting, dvs arbejdsgrupperne under Torup Ting har fungeret fint ift de mange andre frivillige opgaver, nemlig Torup Deleværksted/Repair Cafe, Torup Tingsted, Velkommen til Torup, Stier/Veje/Trafik, QR-koder, Klatrevæg, Grejbank/Landsbypedel:

- Torup Deleværksted/Repair Cafe på Dyssekilde Station. Genbrug og reparation er trendy og Torup er helt på forkant her; tilknyttet <https://repaircatedanmark.dk> - og huser også projekt *Sykkel*: et låne- og demonstrationsprojekt om alternativ transport, se www.sykkel.dk

- Stier/Veje/Trafik: løbende dokumentation og lobbyisme ift Halsnæs Kommune, herunder møder med forvaltningen. Sammenhængende og sikre sti-forbindelser, fartdæmpning/afstribning på vejene står højt på listen – og er blevet gennemført i årets løb. Småtinget har fremlagt en samlet trafikplan for Torup og omegn – og kommenteret ifm en kommunal Trafikplan-høring (JAN 2021). Torups trafikplan har været drøftet igen med Halsnæs Kommune, NOV 2022
- Småtinget Velkommen til Torup har vedligeholdt Torups nye hjemmeside, inkl en Torup Kalender (se www.torupting.dk)
- QR-koder i Torup, inspireret af et tilsvarende projekt i Liseleje. Fortællingen om vigtige steder og historiske huse i Torup bliver fortalt via QR-koder, som kan scannes af en mobiltelefon af den smarte slags. Projektet retter sig mod både Torup-borgere og gæster udefra, ligesom WWWalks (lyd-app med Torup-ture på engelsk)
- Torup Grejbank & Landsbypedel, projekt Dugnad, støttet af Nordeafonden (Her bor vi) er indrettet på Hvideland. En tilhørende app, Ting og Talenter (www.tingogtalenter.dk) er udviklet med midler fra SR21-projektet. Midler fra Landdistriktspuljen bidrager også til Torup Grejbank & Landsbypedel
- Torup Klatrevæg med støtte fra Torup Ting, Halsnæs Kommune og Nordeafonden (Lokale projekter) er etableret af Torup Klatreklub i samarbejde med Halsnæs Lilleskole
- Torup Folkekøkken: månedlig fællesspisning i forsamlingshuset, lidt ujævnt i foråret pga Corona-forsamlingsregler. Lokale temaer i årets løb omfattede Frilandsby; NÆRpleje; Fonde; Grundvand; Grusgrave.
- Torups bænke: flere specialdesignede bænke, bygget i Statsfængslet i Jyderup og hos FGU, Halsnæs, pryder nu udsigtspunkter i Torup. Det glæder både langsomt gående, kærestepar og andre livsnydere. 2 nye bænke er på vej

Lokaldemokratimidler 2018-2022

Torup Ting gjorde ved sine foretrædener for Halsnæs Kommunes udvalg for Kultur, Idræt og Demokrati 7.11.2018, 25.9.2019, 13.1.2021 og 2 NOV 2022, hvoraf den sidste foregik på Hvideland og havde karakter af 'Udvalget besøger lokalområdet'. Her gjorde Torup Ting rede for brugen af lokaldemokratimidlerne som et led i

kommunens strategi for lokaldemokrati. Torup Ting pegede (igen) på behovet for en egentlig, formel samarbejdsaftale mellem Torup Ting og Halsnæs Kommune – og på behovet for medspil i lokalpolitiske initiativer som fx NÆRpleje. Torup Ting fik i lighed med de to andre lokalråd i Halsnæs Kommune stillet kr 25.000 til rådighed (2022) ift til at udvikle 'Vision 2030', hvor kommunen skal være kendt for at være 'Ikke for fin; rå og autentisk'. Den nye/reviderede 2030-vision for Halsnæs er 'Halsnæs i bevægelse', som Torup Ting vil forholde sig til i den kommende periode. Lokaldemokratimidlerne er et vigtigt økonomisk bidrag til Torup Ting, da der ikke opkræves kontingent: tak for det til Halsnæs Kommune.

Torup Ting anvender midlerne til langsigtede formål, der kommer så mange som muligt til gode. Der er bl.a. investeret i udstyr til fremvisning af film (Torup DokBy og teater), Torup Tingsted, Det Sker i Torup folder/pose, Torup Tings hjemmeside, Klatrevæg, Bænke, Spillet TING, TorupFilmen, Torup Grejbank - og en offentlig cykelpumpe i Torup. Flere af disse uddybes nedenfor – og i flere tilfælde har eksterne fondsmidler (Nordeafonden, Landdistriktspuljen) og præmien ifm Årets Landsby, 2019, bidraget.

Opsummering

Lokaldemokratimidler: Halsnæs Kommune og Vision 2030

Torup Ting har i 2018, 2019, 2020, 2021 og 2022 anvendt lokaldemokrati midlerne til flg:

- Teater/musik aktiviteter for & med unge. Her var tale om et samarbejde ml UKC Halsnæs, Torup Forsamlingshus TLC og Torup Ting. Lamper, scenetæpper og dansegulv til teater indkøbt til fælles Torup-brug. Baggrunden er et ønske udtrykt ved borgermøder, hvor behovet for aktiviteter for/med unge blev fremhævet. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og blev videreført i 2019, 2020 og 2021 – men har ligget lidt stille i 2022. Udbyttet af dette er aktivering af og medleven fra ungdomsgruppen.
- Torup Klatrevæg og Klatreklub retter sig også mod især de unge – selv om andre også gerne må benytte sig af klatrevæggen, som opføres i samarbejde med Halsnæs Lilleskole, med tilskud fra Nordeafonden og Torup Ting. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Udbyttet af dette er fællesoplevelser og motion – og der bliver klatret i Torup, både af børn og forældre, selv i Coronatider. Halsnæs Lilleskole har udannet nogle af lærerne til klatreinstruktører.

- Film forskellige steder i Torup... har ligget lidt Corona-stille. Her er tale om et samarbejde med Torup DOKby under Torup Ting. Projektor, lærred og lydudstyr indkøbt til fælles Torup-brug. Baggrunden er et ønske om at samle Torup'ere og gæster til fælles aktiviteter, bla for at synliggøre Torups mange kvaliteter. Det samme gælder Torup Tings støtte til spillet TING, som bringer gæsterne/spiller igennem fælles oplevelser og dilemmaer. Torupfilmen (2021) er blevet vist ifm et Folkekøkken: den viser Torups mange sider – i fest og hverdag - med udgangspunkt i Årets Landsby hæderen. Disse aktiviteter knytter sig til 2030-visionens 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Udbyttet af dette er unikke fællesoplevelser.
- Velkommen til Torup. Torup Tings hjemmeside om bla aktiviteter (kalender), samt info om virksomheder og foreninger i Torup og Omegn. Baggrunden er et ønske om at synliggøre Torups mange kvaliteter og aktiviteter. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkter om både 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Den er blevet videreført i 2018 og 2019, 2020 og 2021. Behovet for 'Velkommen til Torup' understreges af planerne for Hvideland, som vil medføre mange nye medborgere i Torup: de vil (også) have behov for at orientere sig bredt om Torups mange muligheder. Udbyttet af dette er en synliggørelse af Torups mange kulturelle aktiviteter, attraktioner og virksomheder.
- QR-kode projekt under Torup Ting fokuserer på historien bag særlige steder og bygninger i Torup: hvor lå fx Torup Kro; hvad er Dyssekilde Stations historie? Her synliggøres Torups historie via tekst og videoer direkte på brugernes smartphones. Denne aktivitet er inspireret af Liselejes tilsvarende QR-projekt og knytter sig til 2030-visionens punkter om både 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. De 6 små videoer på engelsk under ([Torup – Smart Rural Areas \(smartrural21.eu\)](https://smartrural21.eu)) ligger i forlængelse af dette projekt. Og Torup har nu tilmed også sine egne elektronisk formidlede gåture – på engelsk: [Wonderful Wonderful Walks Copenhagen Apps on the App Store \(apple.com\)](https://www.apple.com). Udbyttet af disse aktiviteter er en turisme-mæssig extra dimension og en fokusering af borgernes og gæsternes historiske bevidsthed om Torup, som har en 1000-årig historie.
- Folkekøkken, dvs fællesspisning for alle i Torup og omegn i TLC/Forsamlingshuset ca en gang om måneden under Torup Ting – med tilhørende lokal-tematiske drøftelser. TLC er stillet gratis til rådighed af TLCs bestyrelse, og deltagerne betaler selv for maden. Eneste Torup Ting udgift er trykning af plakater til ophæng i Torups fælles info-skabe. Plakaterne designses og ophænges vha gratis frivilligt arbejde. Folkekøkkenet er et af Torups vigtige samlingspunkter... på linje med Torup Marked, hver 14.dag om sommeren, hvor mange turister og sommerhusbeboere samles i Torup til Kilometermad. Disse aktiviteter knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Udbyttet af dette er at der er skabt mødepladser for Torup'ere og ikke-Torup'ere på tværs. Det skaber en social sammenhængskraft
- Torup Grejbank og Landsbypedel, projekt Dugnad, også støttet af Nordeafonden og Landdistriktspulje midler. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkter om 'Sammenhængende lokale oplevelser', og bygger videre på aktiviteter som styrker den sociale sammenhængskraft. Udbyttet af dette er at de lokale deles om maskiner/redskaber/værktøj – og

får hjælp til dagligdagens små-opgaver, til små-vedligehold. De to dele af Dugnad, Grejbank + Landsbypedel er koblet i app'en (www.tingogtalenter.dk), som understreger betydningen af lokalt engagement som drivkraft i samfundsudvikling.

Og dertil kommer at Torup har øget sine aktiviteter og service: der er nu både en frisør, et Folkeuniversitet og en landsbylæge i Torup. Grejbank og Landsbypedel er under udvikling. Og midler flyder udefra til Torup, bla fra Nordeafonden, fra Landdistriktsmidlerne - og fra LAG Halsnæs-Gribskov til bla: Under Solen/Kornsang bageri/Cafe Torup, Sykkel, Landsbylægen, Tothavens besøgsgård, Mad & Mennesker/Grønnessegård, Hvidelands fælleshus og tidligere: Dyssekilde Station. Og Halsnæs Kommune har stillet en kommunal garanti ift de kommende boliger i AB Vænget. Den slags kommer ikke af sig selv. Det kræver en gedigen, visionær og vedholdende indsats. Det er det bærende element: TAK til alle som løfter og bærer.

Torup Ting, januar 2023, Peter Plant

Bestyrelsen består af: Peter Plant, formand; Catalina Odile Sommer, Signe Larsen og Lis Hoffmann.

Se www.torupting.dk og følg os på Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/1483668321918794/?fref=ts>